

veielse. Det første Hovedpunkt ved Loven er naturligviis Begrændsningen for Udstyknings og Sammenlægningen, Begrændsningen, ikke blot med Hensyn til Størrelsen af de udstykede eller sammenlagte Lodder, men ogsaa med Hensyn til Forholdet mellem større og mindre Eiendomme. Her har Lovudkastet søgt at gennemføre een Norm for hele Landet, men dette har vist sine store Betænkeligheder, da en Bestemmelse, som er hensigtsmæssig for eet Forhold mellem Befolkningen og Hartkornet, neppe kan være hensigtsmæssig, hvor Befolkningen i Forhold til Hartkornet er flere Gange stærkere eller svagere. Det synes som om Indretningsministeriet selv har følt det Mislige ved at gennemføre denne Bestemmelse, idet det i § 11 har forbeholdt sig Ret til at tillade Afvigelse fra de vigtigste af disse Bestemmelser, naar Hensyn til Jordenes bedre Opdyrking maatte gjøre Saadant tilraadeligt. Efter Motiverne at dømme, synes dette Forhold nærmest at maatte angaae raa Jordens Opdyrking; imidlertid troer jeg dog ikke, at Lovforslagets Ord udelukke nogensomhelst Art af Agerbrug. Spørger man nu, hvorvidt man da kunde træffe en anden Begrændsning med Hensyn til Sammenlægningen, saa er det unægteligt, at det staaer aabent at bestemme Begrændsninger i Forhold til Befolkningen, hvorved man muligen kunde finde et eensartet Udtryk, som bedre søiede sig efter de forskjellige locale Forhold. En anden Veie vilde være, enten, naar Communevæsenet var ordnet, at overlade til de større Communeråad at træffe Bestemmelser om Udstyknings og Sammenlægningens Tilladelighed (Hør!), eller i alt Fald at gjøre Ministeriets Ret til at undtage fra Loven afhængig af, at vedkommende større Communalbestyrelse i det paagjældende Tilfælde udtrykkelig havde ønsket en saadan Afvigelse. Det er ikke uden Overlæg, at jeg her bestandig nævner større Communeråad, da jeg ellers med Grund maatte frygte den Indvending, at personlige Hensyn meget let vilde gjøre sig gjældende i de mindre Communer, f. Ex. i Sognene, Noget, som Enhver, der har levet paa Landet, desværre altsor ofte seer Exempel paa med Hensyn til Forsørgelsesretten. Jeg har hidtil nærmest kun omtalt den

ene Art af Begrændsningen, nemlig Begrændsningen med Hensyn til Loddernes Størrelse. Den anden Art af Begrændsning er den, hvorved Forholdet imellem større og mindre Jordlodder fastsættes. Her har Udcastet kun nærmest taget Hensyn til Forholdet mellem de større Gaarde og de egentlige Bøndergaarde, og betragter som større Gaarde dem, der have fra 12—20 Tdr. Hartkorn, eller idetmindste over 8 Tdr. Hartkorn, og som egentlige Bøndergaarde dem, der have derunder. Det er nu ganske vist, at det ingenlunde var ønskeligt, om vi skulde have større Gaarde, og i Motiveringen er det ogsaa omtalt, at disse findes; men de ere meget ulige fordeelte over Landet, saa at det vilde være særdeles godt for forskjellige Egne, om denne Fordeling ved fremtidige Sammenlægninger og Udstyknings kunde udjævnes noget. Lovudkastet har ogsaa taget Hensyn til Forholdet mellem de egentlige Gaarde og den Deel af Jorden, der skulde gaae over til Huusmændene; de herhen sigtende Bestemmelser findes i §§ 5 og 6, og en Tillægsbestemmelse i § 11. Paa denne Tillægsbestemmelse maa jeg særlig henlede Tingets Opmærksomhed, fordi den forekommer mig overmaade hensigtsmæssig, da den aabner Udgang til, at der, hvor det behøves, kan opstaae Huusmand, der ikke ere henviste til egentlig Agerdyrking, og som efter de ældre Bestemmelser vilde komme ind paa et uheldigt Forhold. Med Hensyn til, hvad der er foreslaaet om Forholdet mellem større og mindre Agerbrug, maa jeg bemærke, at jeg nærer Tvivl om, hvorvidt man tør sige, at vi for Diebliffet have et passende Antal Bøndergaarde i Forhold til Husene, og endnu mere maa jeg betvivle, at dette Forhold til alle Tider vil være det passende, saa jeg frygter for, at de Bestemmelser, der ere foreslaaede i Lovudkastet, muligt kunde være mindre frie, end ønskeligt var. I § 6 er der kommet en Bestemmelse ind, som det vist vil være overmaade vanskeligt, for ikke at sige uoverkommeligt, at gennemføre, idet det hedder: „Større Gaarde kunne udstykes, men derved bliver at tagttage, at idetmindste Halvdelen af sammes oprindelige Størrelse skal udlægges i Parceller med et Tilliggende af ikke mindre end 2 Tdr. Hartkorn Ager og Eng. Disse større Parceller